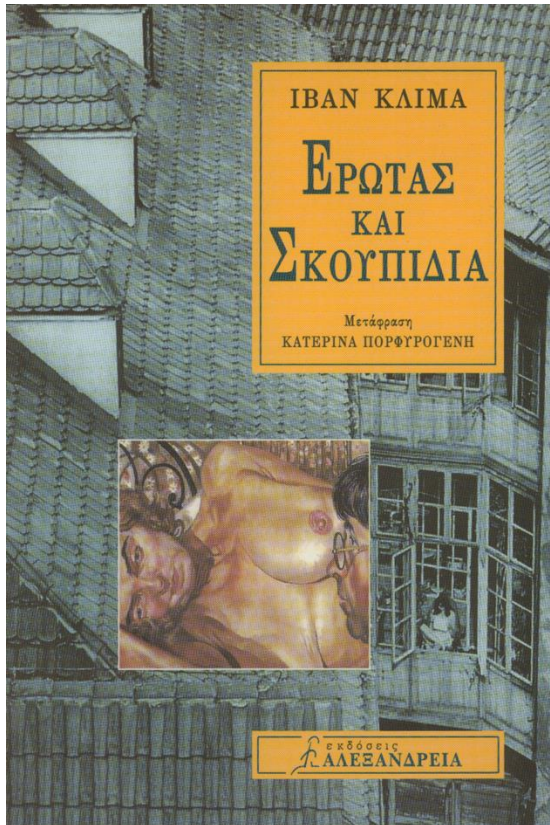

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Ιβάν Κλίμα

ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

Μετάφραση: Κατερίνα Πορφυρογένη,
Επιμέλεια: Άννυ Σπυράκου

εξαντλημένο

Έγραφα όλα αυτά τα χρόνια που στη χώρα μου δεν επιτρεπόταν να δημοσιευθεί ούτε μια αράδα με την υπογραφή μου... Έγραφα με πείσμα, αλλά ώρες ώρες το βάρος της απομόνωσης γινόταν δυσβάσταχτο. Καθόμουν στο γραφείο και αφουγκραζόμουν τη σιωπή όπου είχα βυθιστεί. Δεν άκουγα τίποτε εκτός από τον ανεπαίσθητο ήχο των νημάτων που κόβονταν ένα ένα και αναζητούσα απεγνωσμένα κάποια ελπίδα απ' όπου ν' αρπαχτώ. Τότε ήρθε εκείνη. Αν είχαμε συναντηθεί σε άλλο χρόνο, ίσως και να είχαμε προσπεράσει ο ένας τον άλλον, αλλά εκείνη τη στιγμή την ακολούθησα συνεπαρμένος, χρόνια ολόκληρα δεν μπόρεσα να λύσω τα μάγια. Ταυτόχρονα όμως όλον εκείνο τον καιρό δεν σταμάτησα τη σιωπηλή διαμάχη μαζί της. Την ίδια ώρα που περισσότερο την ποθούσα και τα λόγια έσβηναν μέσα μου μόλις συναντούσα το βλέμμα της, σαν η νύχτα ερχόταν να με χωρίσει από το κατευναστικό, θωπευτικό της βλέμμα, έψαχνα να διατυπώσω απαντήσεις στα ερωτήματα, τα παράπονα, τις επιθυμίες και τους καημούς που από πριν είχα αφήσει αναπάντητα...

Ο «έρωτας» και τα «σκουπίδια» είναι οι δύο πραγματικοί και συμβολικοί πόλοι γύρω από τους οποίους το πολυεπίπεδο αυτό μυθιστόρημα σκιαγραφεί τη ζωή στην Πράγα της δεκαετίας του '80 και ξετυλίγει ένα μεγάλο πάθος. Μοιρασμένος ανάμεσα σε δύο γυναίκες, παλινδρομώντας ανάμεσα στο γράψιμο και τη ζωή, ο ήρωας ρίχνεται σε μια απεγνωσμένη αναζήτηση της αλήθειας και της καθαρότητας σε αντίστιξη με τη βρομιά της πόλης που αναλαμβάνει καθημερινά να εξαφανίσει· σε αντίθεση με την ιδεολογική μόλυνση και με τα βιομηχανικά απόβλητα που πνίγουν τη ζωή στον πλανήτη· σε σύγκρουση τέλος με την ίδια την απόρριψη ανθρώπων και πραγμάτων, που σημαίνει τη μετατροπή τους σε σκουπίδια.

Έρωτας και σκουπίδια, τίτλος παράδοξος για μυθιστόρημα, αν ο αναγνώστης δεν γνωρίζει ότι, μετά τη ρωσική εισβολή του 1968 και μια επιτυχημένη περιοδεία στην Αμερική, ο Τσέχος συγγραφέας αποφάσισε να επιστρέψει στην πατρίδα του, όπου ως το 1989 τα έργα του κυκλοφορούσαν μόνο παράνομα και όπου στους αντικαθεστωτικούς διανοούμενους επιτρέπονταν μόνο ορισμένες χειρωνακτικές εργασίες, όπως αυτή του οδοκαθαριστή που πράγματι για ένα διάστημα άσκησε ο Klíma.

Πράγμα που μας φέρνει στα σκουπίδια του τίτλου, που μαζί με τον έρωτα αποτελούν τους δύο πραγματικούς και συμβολικούς πόλους ανάμεσα στους οποίους σκιαγραφείται η ζωή στην Πράγα της δεκαετίας του '80 και ξετυλίγεται μια μεγάλη αγάπη. Ένα πάθος, μεστό και άγουρο μαζί, με τα ηθικά του διλήμματα και την απεγνωσμένη του αναζήτηση για αλήθεια και καθαρότητα σε αντίθεση με τη βρομιά της πόλης, που ο ήρωας –το λογοτεχνικό δίδυμο του συγγραφέα– αναλαμβάνει καθημερινά να εξαφανίζει· σε αντίθεση με την ιδεολογική μόλυνση ή τα βιομηχανικά απόβλητα που πνίγουν τον πλανήτη και με την ίδια την απόρριψη, τέλος, ανθρώπων και πραγμάτων, με τη μετατροπή τους σε σκουπίδια. Πολυεπίπεδο και ελπιδοφόρο ωστόσο μυθιστόρημα ενός συγγραφέα εκ των υστέρων δικαιωμένου, ο οποίος –αντίστοιχα με τον ήρωα της ιστορίας που βρίσκει εν τέλει τον παράδεισό του– με την έλευση της δημοκρατίας γίνεται επιτέλους γνωστός και στη μητρική του γλώσσα μετά από δύο δεκαετίες επιτυχημένων εκδόσεων στο εξωτερικό.

«Ο εβραϊκής καταγωγής Τσέχος συγγραφέας σκιαγραφεί τη ζωή στην Πράγα της δεκαετίας του 1980 μέσα από τα προσωπικά του βιώματα: έχοντας επιζήσει από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Τερεζίν και έχοντας ήδη μια επιτυχημένη συγγραφική πορεία στην Αμερική, επιλέγει να επιστρέψει στην Τσεχοσλοβακία μετά τη ρωσική εισβολή για να υποστεί τους περιορισμούς του καθεστώτος και να καταλήξει οδοκαθαριστής – μία από τις λίγες εργασίες που επιτρέπονταν στους αντικαθεστωτικούς διανοούμενους.»

Το Βήμα, 28/6/98

Ο **Ivan Klíma** γεννήθηκε το 1931 στην Πράγα. Καθώς οι γονείς του ήταν εβραϊκής καταγωγής, ο ίδιος και η οικογένειά του μεταφέρθηκαν το 1941 στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Τερεζίν, όπου παρέμειναν μέχρι το 1945. Υπήρξε μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Τσεχοσλοβακίας, και την εποχή της Άνοιξης της Πράγας εξέδιδε το περιοδικό της Ένωσης Τσέχων Συγγραφέων. Ωστόσο, μετά την επέμβαση των Σοβιετικών για την καταστολή της εξέγερσης, έπεσε σε δυσμένεια από το καθεστώς. Έχει γράψει θεατρικά έργα, διηγήματα και νουβέλες, που όλα τους εκδόθηκαν για πρώτη φορά έξω από τα σύνορα της χώρας του, όπου, μέχρι και πριν από μερικά χρόνια, ήταν απαγορευμένα. Έργα του είναι: *Bezvadný den* (1960), *Mezi třemi hranicemi* (1960), *Karel Čapek* (1962), *Hodina ticha* (1963), *Zámek* (1964), *Milenci na jednu noc* (1964), *Návštěva u nesmrtelné tetky* (1965), *Mistr* (1967), *Porota* (1968), *Cukrárna Miriam* (1968), *Klára a dva páni* (1968), *Lod' jménem Naděje* (1969), *Ženich pro Marcelu* (1969), *Milenci na jeden den* (1970), *Pokoj pro dva* (1973), *Hromobití* (1973), *Hry. Hra o dvou dějstvích* (1973), *Amerika* (1974), *Soudce z milosti* (1976), *Ma veselá jitra* (1978), *Milostné léto* (1979), *Moje první lásky* (1981), *Už se blíží meče. Eseje* (1983), *Láska a smetí* (1987), *Ministr a anděl* (1973), *Rozhovor v Praze* (1990), *Moje zlatá řemesla* (1990), *Ostrov mrtvých králů* (1992), *Čekání na tmu, čekání na světlo* (1993), *Milostné rozhovory* (1995), *Jak daleko je slunce* (1995), *Poslední stupeň důvěrnosti* (1996), *Kruh nepřátel českého jazyka* (1998), *O chlapci, který se nestal číslem* (1998), *Ani svatí, ani andělé* (1999), *Velký věk chce mít těžké mordy* (2001), *Jak přežít blahobyt* (2001), *Premiér a anděl* (2003), *Moje šílené století, τόμ. I* (2009), *Moje šílené století, τόμ. II* (2010).